

У СЛАВУ

Нѣговогь Высокопреосвященства,

Высокодостоинѣйшегь Господина

І О С И Ф А Р А Я Ч И Ъ А ,

Православногь Архієпископа карлов. и цѣлогь сръбскогь, влашкогь и грчкогь народа
православнога вѣроисповѣданія у ц. кр. државама

МИТРОПОЛИТА,

одъ

ВАСИЛИЯ ЖИВКОВИЃА.

Навучесе облакъ црный,
Облакъ црный страховитый;
Сунашце се у мракъ зави,
Вѣтаръ звизда плаховитый;
Заніясє престоль цркве,
Съ нѣга сръбска жертва наде,
Жертва наде, и за нѣоме
Сремъ ронити сузе стаде. —

Годиница проуяла,
Ахъ година туге пуна!
Доба мину одъ жалости,
Разгони га царска круна.
„Изберите себи главу!“
Гласъ изъ Беча мю рече,
Полѣтѣо силанъ народъ,
У Карловци сне се стече.

О, како се опетъ красно
Плаво небо разведрило!
О, како се сунце свѣтло
Изъ облака помолило.

Састашесе сръбска браѣа,
Веселѣ їймъ съ лица блиста,
Срца су їймъ сродна духу,
Любавъ топла, савѣсть чиста.

Састашесе мила браѣа
Єдне тежнѣ, а три волѣ,
Узаймно се запыткую:
Шта є за родъ сръбскій болѣ?
Пошетали росномъ полю,
Гдѣ є цвѣѣе сваке струке;
А гдѣ тога изобила
Изборъ есте одъ по муке. —

Мирисаво цвѣѣе никло,
Дивный украсъ рода мила:
Ту є шебой и ружица,
Кринь и саса любка была,
Лѣпа лала красне бое,
И плаветна любичица.
Око цвѣѣа Срби шеѣу
Сви до едногь ясна лица.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Народъ валя нажити,
 Да се краси и поноси;
 Коимъ цвѣтомъ? — разанъ укусь,
 Властит' цвѣтакъ свакъ узноси.
 Узабрали сръбски синци
 Три цвѣта мирисава,
 Ова займно прилюбше,
 Да їй любавъ снажи права.

Дакле ТЫ кешъ Царе свѣтлый
 Народъ вѣрний усректи!
 ТЫ кешъ храбре груди сръбске,
 Руйнымъ цвѣтомъ украсити!
 Свѣтлый Царе! дай намъ Отца!
 (Твогъ народа гласъ се ори,) —
 Сузе наше ТЫ намъ утри,
 Кады вѣрносу срце гори.

Крѣпка желя цѣлогъ сръбства
 На престолѣ царско пала,
 Милость царска благотворна
 Утѣху е Сръбомъ дала.
 Гдѣ вѣрности огань тиня
 Заслуге се тако цѣне;
 Царь узабра руанъ цвѣтакъ,
 Да намъ никады неувѣне.

Ведаръ изтокъ поносито
 У злато се савъ прелю,
 Православѣ громко пѣва:
 „РАЯЧИЋУ, живъ намъ быо!“
 Сръб е доста ядиково,
 По природи синь — пасторакъ —
 ТЫ насъ блажишь: „бытѣ болѣ!“
 Докле здравъ ТИ буде коракъ!

О ИОСИФЕ, звѣздо рода,
 Къ ТЕБИ пѣсма садъ се диже,
 Када пѣвца радость сладка
 Изималѣмъ пуна стиже.
 Свѣтломъ славомъ ТВОЮМЪ ганут'
 У веселя чувству пливамъ,
 У небесномъ чару тонек'
 Сузама се савъ обливамъ!

Какве желѣ може лира,
 На сусрѣтъ ТИ славе слати,
 Кады МиLINE необичне
 Юшь невѣште прсти крати?
 Но да желя немине ме,
 Даръ маленый пѣваць шилѣ:
 Одъ невѣна вѣнаць невѣль,
 Жуто смилѣ и ковилѣ! — —

ОБШТИ ПРЕГЛЕДЪ ЕВРОПЕЙСКЕ УЛЮДНОСТИ У СРЕДНѢМЪ ВѢКУ.

(продужено)

Св. Василій Архіепископъ Неокесарійски (р. 329 † 379) био е современикъ Императора Юліана, — мужъ чрезвычайни, кой е цркву православну изредним' сачиненіяма у свакой струци богословске науке обогатио, одъ коихъ одликуюсе навластито пѣгове омиліе и писма. У правима, вели Гд. Риккарди, сладость и красота Исократа сдружена е съ достоинствомъ и силомъ Платона, у послѣдними налазимо найбистрію красоту стила свезану съ лаккимъ и любкимъ учительскимъ остроуміемъ, — єдну меккость тако добросрдечну, да приморава добродѣтель любити и писателя, кой ню узноси. — Св. Григорій († 391) збогъ виспрености своихъ богословскихъ мислихъ богословомъ наречень, био е подъ владѣніемъ Валента и Теодосіа великогъ Архіепископъ цариградски. Са жаромъ православіемъ кипѣгъ срца уздржао е саборне каноне уставлѣне на II константинопольскомъ вселенскомъ сабору држаномъ противу Македоніа. Одъ пѣга имадемо 55 ученихъ разговорахъ, много писама и стихотвореніяхъ. Наша православна црква светкуе пѣгову блажену паметъ 25 Януаріа, саставивши му онай лѣпи Тропарь: „Пастырская свирѣль богословія твоего, риторовъ побѣди трубы: якоже бо глубины духа изыскавшу, и доброты вѣщанія приложишася тебѣ“ и пр. О Св. Григоріи говори Флери (Fleury): „Стояше вазда у самоѣи одъ Арианза, родномъ свомъ мѣсту. Єданъ вртао, изворъ, пѣколько дрветахъ да га одъ непогоде и сунчане пришеке обране, била е сва пѣгова наслада. Ту онъ постіо е и молюсе, ронеѣи истиногъ покаянія сузе. Она света стихотворенія саставіо е Св. Григорій, кады се послѣдни путь одъ свѣта у пустыню уклоніо. У њима описуе исторію свогъ живота и своихъ страданіяхъ. Молитисе, наставляти, тайне толковати, забава е ту пѣгова.“ — Св. Іоанъ Златоустъ ве-

лики учитель свете наше цркве, држисе за найсловесниегъ одъ свою светихъ отаца. Родюсе у Александрии около 344 године одъ благороднихъ родителейъ, Риторику учио е кодъ Софиста Ливаніа, а философію подъ Андрагатомъ. Читаюѣи човѣкъ сочиненія овогъ великогъ мужа, мисли читати найславниѣ класическе списателѣ, коихъ различите стиле знао е онъ тако вѣшто у едно салити, да сви скупа еданъ едити и чудесни начинъ писанія саставляю. Нѣгово краснорѣчіе есть разновидниѣ, богатіе и лакше одъ рѣчитости Димостена и Цицерона. Измеѣу безбройнихъ нѣговихъ списаніяхъ, особито уважаваюсе кнѣиге о свештенству, литургии, монашеской жизни; сачиніо е такоѣерь множество омиліахъ, одъ коихъ су найсавршеніе о смрти и о несреѣи Еутропіа *), нѣколике омиліе сврху кнѣигахъ Мойсеа, Царева, Пророкахъ, сврху посланіяхъ Св. Апостола Павла и пр.

(продужѣесе)

РЕКТОРЪ И НѢГОВА ГАЗДАРИЦА.

(конецъ)

„А шта бы съ лѣпымъ Аугустомъ?“

„Онъ мыслеѣи да е отца могъ убіо, остави село; и будуѣи да е крѣпакъ быо, мора да е у войнике стао. Можда е садъ Обрштаръ, Генераль или Грофъ, тко зна? ако не само гдѣ у битки погинуо; 40 година еднако самъ га изгледала; и садъ га свакиѣ минутъ чекамъ да на врати куцне, и съ лѣпымъ стасомъ, умилятымъ модрымъ очима, и дугимъ власима у нутра уѣе.““

„Дакле ты мыслишь, твой да Аугустъ іошь онако изгледа, као пре?“

„Я мыслимъ.““

„Какво безумлѣ? Твой Аугустъ, као и други люди, остарио е, образи нѣгови мораю быти веѣъ смежурани, нѣгово теме го-

ло, а тѣло му погурено. Кадъ бы га садъ видила, не бы га ни познала.““

„А, то неможе быти. Немогу вѣровати, да е тако променуосе; на свакиѣ начинъ меѣъ хилѣдама бы га познала. Метите га у средъ найвеѣе войске, я даемъ животь — ако га првымъ погледомъ небы познала.““

„Варанше; у твоіоі фантазиі лети младѣъ одъ 29, а не старацъ одъ 65 година; а и Аугустъ кадъ бы тебе видіо, заиста те небы познао. За доказъ тога: — вы сте обадвое 6 мѣсеціѣ у моіоі куѣи сѣдили, а едно другогъ нисте познали —““.

„Шта? шта ѣете съ тимъ?““ запыта стара газдарица препунувши се.

„Да те обавѣстимъ — Маргарето — я самъ твой Аугустъ!“

Пихардова скочи са столице, плѣсне се рукама, као да не хтѣла вѣровати.

„О Боже! Вы сте лѣпый Аугустъ?““

„Есть!“

„Найлѣпшій младѣъ у селу?““

„Есть, Маргарето, пре четрдесетъ и петъ година!“

„Вы сте заръ онай, съ кимъ самъ се доле у врту свагда састаяла?““

„Ахъ! тако е, Маргарето!“

„Ты — хоѣу реѣи Аугусте — хоѣу реѣи вы сте были, коме е отацъ мой главу каменомъ разбіо?““

Ректоръ скине капу съ главе, и покаже велику билѣгу на сребрномъ темену.

„Я ѣу ти све у нѣколико рѣчій изяснити. Мыслеѣи да самъ ти отца убіо, побѣгнемъ преко границе у еданъ намастирь, гдѣ ме добри отци воспитаю. Хтѣо самъ се на трагъ вратити у Французку, и одъ тебе руку просити, кадъ ал' чуемъ да си се удала. Садъ наумимъ на науке се дати, и оставимъ лакомыслену младость. После вратимсе у Французку; у овоі великоі школі учио самъ 38 година, и тако добыемъ ово званіе, кое іошь одправляемъ. — Маргарето ты ѣешъ кадъ мене остати, обадвое смо остарили, и променулисе, и опомена

*) Србски читатель може ихъ наѣи у лѣпомъ рускомъ преводу омиліахъ Златоустовихъ. Петербургъ 1818 (?), когъ самъ я удостоио. —

на прошлостъ више намъ опасности нанети неможе. Садъ видишь, да те е фантазія варала: ты си предметъ преѣашиѣ твое любави свакиѣ данъ предъ очима имала, и ниси га познати могла, као ни онъ тебе. Ништа ніе постоянно на овомъ свѣту, моя драга, све е суета.“

Пихардова ніе престала еднако образацъ газдарице быти. Слуге су нѣ яко се бояли, и држали су ю за безсомучну, ерѣ бы често, кадъ е мыслила, да е сама, слѣдеће рѣчи мрмљала:

„О Боже! Онъ, добрый Ректоръ, мой лѣпный Густика! О Боже, Боже!“

Д О П И С Ъ.

Изъ банатске крајине, на концу Септ. 1842.

На питање моје, које сам на једну љепу господичну србску управно: „како јој се Скоротеча допада?“ добио сам баш по мојој жељи одговор овај: „Скоротеча је наш у свакомъ обзиру лист врло занимив, у толико више, што се у њему значити србски писаоци појављују, као: Светић, Стаматовић, Др. Петрановић, Др. Јовановић, Враз, Н. Боројевић, и остали, а од скоро и наш вредни Вук; даље чланци, који се у Скоротечи штампају, јесу и за старе и младе, за мужке и женске, за Србе и за све остале Славене; Скоротеча нам је стјециште србскога духа, западојужне слоге, славенске књижевне узајамности. Но чему сам се највише обрадовала,“ тако настави ова племенито мислећа љепотица, „то је, што се гдјекоји у Скоротечи пишући Срби по ијешто слажу са западном нашом браћом у начину писања. Тако ваља! Само напред, ближе ступајмо једно другоме, ако желимо да процвѣтамо. Далеко да буде од нас свако међусобно подозрење! К тому и то је од велике користи за нашу литературу (западојужну), што се у Скоротечи мјеста и Вуковој, важности и савршенства пуној ортографији прави! Покрај тога имају и Србкне осим други забава и образе по најновијем помодном кроју и укусу, једном рјечју: Скоротеча је лист сваке преворуке достојан, којем и међу иностраним повременим листовима с бољима чест и похвала пристоји, залужно је, да га Срби подпомажу, колико више могу, и чувају као очи у гла-

ви.“ — Дивно сам се овом одговору србске красотице! — На то је запитам и за С. Н. Лист. „Давно га читала нисам, које зато, што се у њему све о неслуги некој, зависти, освети и омрази говори, које пак што Народни Лист одавно није уз Новине приложи.“ *) — Овако од прилике сви дољоземци правомислећи суде и говоре. Немогу пропустити, да вам несприобштим и то, да сам у Карловци био, и од једног важног и истинитога господина нар. депутирта разумјео, да су се многи од народни говорника дивно показали: особито наш Хаѣић, Николић, Будимир. Каже ми и за г. Учр. Н. Н. и С. Н. Листа, г. Т. Павловића, да је и он говорио, ал' које проклетим кашљуцањем морен, које из буктеѣг родољубија једва је нешто кроз зубе пропустио. У прочем бијау сви и тиме задовољни. — Да је још више енергије, и приправности у њему било, никад — боље! — Но јелте, господине, Новине Народне сасвимъ другаче о томе зборише . . .

С. В. Б.

Т Р Г О В А Ч К Е В Ъ С Т И.

Изъ Пеште 6. т. м. — Одъ 1. т. м. до данасъ овуда е прошло у лаѣама ране: пшеенице 78,070, зоби 110,900, репице 14,100, ечма 4,600, прое 300 вагана.

Изъ Пеште. Цѣна ране на овдашињой пшаци 6 т. м. была е слѣдећа: еданъ пештанскій меровъ пшеенице 7—8, наполице 5½—6, ражи 4½—5, ечма 4—4½, зоби одъ 3—3½ кукуруза 4½—5 фр.

НОШИВО.

(съ образомъ ч. 12.)

*) Ова хвале вредна родољубива Србкнина наша праведно осуѣуе за неуредностъ ли, немарностъ ли г. издавателя С. Н. Листа, болѣ Пфенигсмагацина. Но ваљда ће га садъ изпричати, а съ њоме кемо и мы, будући намъ е ономадне послао дивно „Уваженіе браде,“ гдѣ преученый г. писатель весма премудро доказуе, да човеку съ брадомъ и паметъ нарасти!?! Мора да и онъ има браду, кадъ е тако ике памети!! А шта ће быти съ онима, кои по нарави браде неимаю? Ты ће сигурно безъ памети остати! О Coridon, Coridon quae te dementia cepit! — Збыля! Кодъ С. Н. Листа се особита феномена появлюю. Лане бы за нѣга само 51 неделя у годни (будући е броева изишло на свѣтъ одъ нѣга само 51), ове пакъ године онъ е опадао у мѣсецу Августу и Септембру, а све друго лишће опада у Октобру (Листопаду)! Буди Богъ съ нами — ніе л' то чудо нарави? — У.

Листъ овај излази два путъ у седмици, свакогъ Четвртка и Неделѣ, Четврткомъ на по табака съ образомъ ношава, а Неделюмъ на читавомъ табаку. — Предлатити се може на свакој ц. кр. пошти съ долгодишнюмъ цѣномъ за изванске 5 фор. ср., за Пештанце 4 фор. ср., и у експедици Пештанско-Будимскогъ Скоротече, находеѣой се при учредничеству у Пешти у Бедемској улици (Bastei Gasse) Nro. 349.

У БУДИМУ, Словима кр. Свеучилишта Пештанскогъ.